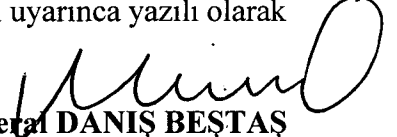

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı **Alparslan Bayraktar** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ve 99. maddeleri uyarınca yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Erzurum Milletvekili

Sivas'ın Divriği ilçesinde demir madenciliği, uzun yıllar boyunca kamusal üretim anlayışı çerçevesinde yürütülmüş; işçilere düzenli ücret ve sosyal haklar sağlayan, bölge halkı açısından ise kuşaklar boyunca süren bir yaşam ve geçim güvencesi olmuştur. Bu yönüyle madencilik, Divriği'de yalnızca ekonomik bir faaliyet değil; toplumsal yaşamın, kültürün ve yerel ekonominin temelini oluşturmaktadır.

Ancak özelleştirme sonrası süreçte madencilik faaliyetlerinin kamusal sorumluluk perspektifinden uzaklaştırıldığı; kâr odaklı ve maliyet düşürmeye dayalı bir modele dönüştürüldüğü yönünde ciddi iddialar bulunmaktadır. Taşeronlaşma ve esnek istihdam uygulamalarının yaygınlaşmasıyla birlikte iş güvencesinin zayıfladığı, çalışma koşullarının ağırlaştığı ifade edilmektedir.

OYAK'a bağlı ERMADEN ve taşeron firmalar tarafından "küçülme" gerekçesiyle başlatılan süreçte yüzlerce işçinin işten çıkarıldığı; işçilerin bir süre fiilen bekletildikten sonra geriye dönük SGK çıkışlarının yapıldığı ve bu nedenle kıdem ve ihbar hakları başta olmak üzere ciddi hak kayıpları yaşandığı iddia edilmektedir.

Diğer yandan sahadan aktarılan bilgiler; yeraltı üretim altyapısının tamamen ortadan kalkmadığını, bant sistemlerinin çalışır durumda olduğunu, su pompalarının aktif şekilde işletildiğini ve bazı sahalarda üretime hazır rezervlerin bulunduğunu göstermektedir. Bu durum, yeraltı demir madeninin kapatılmasının teknik zorunluluktan ziyade yönetsel bir tercih olup olmadığı sorusunu gündeme getirmektedir.

Yeraltı madenciliği yüksek uzmanlık gerektiren bir alan olup, deneyimli iş gücünün tasfiye edilmesi hem üretim verimliliği hem de iş güvenliği açısından ciddi riskler doğurmaktadır. Tahkimat ve güvenlik önlemlerinin yeterince uygulanmaması halinde telafisi mümkün olmayan iş kazalarının yaşanabileceği açıktır.

Öte yandan Divriği ekonomisinin büyük ölçüde demir madenciliğine bağımlı olması nedeniyle bu süreç; işsizlik, zorunlu göç ve bölgesel çöküş riskini beraberinde getirmektedir. Daha önce benzer süreçlerin yaşandığı yerleşimlerde ortaya çıkan sosyo-ekonomik gerileme, Divriği açısından da ciddi bir uyarı niteliğindedir.

Divriği sahaları aynı zamanda Türkiye'nin yüksek tenörlü demir cevheri ihtiyacının karşılanmasında stratejik öneme sahiptir. Bu nedenle üretimin daraltılması ya da durdurulması,

ülkenin ithalata bağımlılığını artırabilecek; tedarik güvenliği ve cari denge açısından yeni riskler doğurabilecektir.

Özelleştirme yahut kapanma sürecinde devralınan bu tür stratejik sahalarda, şirketlerin yalnızca ticari değil; istihdamın korunması, bölgesel kalkınmanın desteklenmesi ve kamu yararının gözetilmesi yönünde sorumlulukları bulunmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Divriği Yeraltı Demir Madeni'nin kapatılmasına ilişkin karar hangi teknik, ekonomik ve bilimsel gerekçelere dayanmaktadır? Bu karar Bakanlığınız tarafından denetlenmiş midir?
2. Yeraltı üretim altyapısının (bant sistemleri, pompalar, hazır rezerv alanları vb.) çalışır durumda olduğu yönündeki iddialar doğru mudur?
3. 2025 yılı Ekim ayından itibaren Divriği sahasında işten çıkarılan işçi sayısı kaçtır? Bu işçilerin kaç yeraltı üretiminde çalışan kalifiye işçilerdir?
4. İşçilerin fiili çalışma sürelerinden farklı tarihlerle SGK çıkışlarının yapıldığı iddiaları hakkında Bakanlığınızca herhangi bir inceleme başlatılmış mıdır?
5. İşten çıkarılan işçilerin kıdem, ihbar ve diğer tüm özlük hakları eksiksiz biçimde ödenmiş midir? Bu konuda yapılan denetimlerin sonuçları nelerdir?
6. Yeraltı madeninde tahkimat, iş güvenliği ve teknik bakım süreçleri düzenli olarak denetlenmekte midir? Son denetim raporlarının içeriği nedir?
7. Üretimin daraltılmasının gerekçesi olarak ileri sürülen maliyet artışları, üretim planlaması ve denetim eksiklikleriyle ilişkili midir? Bu konuda Bakanlığınızın bir değerlendirmesi var mıdır?
8. Divriği sahalarının Türkiye'nin demir cevheri ihtiyacındaki payı dikkate alındığında, üretimin durdurulmasının ithalat bağımlılığına etkisine ilişkin bir analiz yapılmış mıdır?
9. Özelleştirme sonrası şirketlerin bölgesel istihdamı koruma ve kamu yararını gözetme yükümlülükleri nelerdir? Bu yükümlülüklerin ihlali halinde hangi yaptırımlar uygulanmaktadır?
10. Divriği'de yaşanan işten çıkarmaların yaratacağı işsizlik ve göç riskine karşı Bakanlığınızın bir sosyal ve ekonomik önlem planı var mıdır?
11. Yeraltı Demir Madeni'nin yeniden faaliyete geçirilmesi ve işten çıkarılan işçilerin yeniden istihdamına yönelik herhangi bir çalışma yürütülmekte midir?